

Barne- og likestillingsdepartementet  
Postboks 8036 Dep  
0030 OSLO

Vår ref.  
24/791 - 2

Deres ref

Dato  
06.05.2024

## Høringsvar - digital gravferdsmelding

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til høringsbrev av 21. mars 2024 der Barne- og familiedepartementet har sendt forslag til forskrift om Digital gravferdsmelding og forskriftsendring om periodisering av festeinntekter på høring, med høringsfrist 21. mai 2024.

### 1. Innledning

Likestillings- og diskrimineringsombudet har som mandat å arbeide for likestilling og mot diskriminering på blant annet grunnlag av kjønn, etnisitet, religion, alder, seksuell orientering og nedsatt funksjonsevne.

Ombudet har også tilsynsansvar med at norsk rett og forvaltningspraksis er i samsvar med de forpliktelsene Norge har etter FNs rasediskrimineringskonvensjon (CERD), FNs kvinnediskrimineringskonvensjon (CEDAW) og FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD).

### 2. Ombudets merknader til høringen

I lys av vårt mandat har vi noen generelle merknader til digitaliseringen av gravferdsmeldingen.

Vi vil innledningsvis vise til at alle offentlige myndigheter har en plikt til å jobbe for likestilling og hindre diskriminering i all sin virksomhet, inkludert regelverksutvikling, etter likestillings- og diskrimineringsloven § 24.

Vi ønsker med vårt hørings svar å uttrykke bekymring for at departementet i forbindelse med digitalisering av gravferdsmeldingen, ikke drøfter digitalt utenforskap og tar høyde for at mange ikke har eller kan få BankID blant annet på grunn av sin etnisitet, alder og funksjonsnedsettelse.

Digitalisering er effektiviserende, samfunnsnyttig og samfunnsøkonomisk klokt. Det er likevel slik at de digitale tjenestene må være tilgjengelig for alle som har behov for dem. Vi savner derfor en drøftelse av hvilke sikkerhetsnivå en pålogging til digital gravferdsmelding skal være på: høyt (BankID) eller betydelig (MinID). Ombudet mener at det offentlige i lys av sine plikter etter likestillings- og diskrimineringsloven § 24, også må drøfte tilgangsproblematikk når den digitaliserer sine tjenester.

Norsk forbund for utviklingshemmede (NFU) klaget staten ved Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet inn for Diskrimineringsnemnda i sak med referanse 2022/818. NFU mente at staten ikke har klart å sikre et innloggingssystem til offentlige digitale tjenester som er tilgjengelig for alle. NFU tapte saken, da nemnda la til grunn blant annet at «Sikkerhetsnivåer og tilgangsstyringen til de ulike offentlige tjenestene settes ikke av departementet, men av den enkelte tjenesteeier.» Digital gravferdsmelding er en slik tjeneste der myndighetene selv avgjør hvilke sikkerhetsnivå de vil sette seg på.

Nemnda uttalte videre, «Dersom personer med funksjonsnedsettelse ikke får tilgang til offentlige eller private tjenester fordi de mener sikkerhetsnivået er satt for høyt, og de mener dette utgjør et brudd på likestillings- og diskrimineringsloven, må den enkelte løsningen v/tjenesteeier klages inn for nemnda.»

Selv om denne saken i ettertid har fått sterk kritikk: [Digitalisering av offentlige tjenester gir diskriminering | DN](#), mener Diskrimineringsnemnda at den enkelte tjenesteyter kan vurderes å ha diskriminert funksjonshemmede ved å velge et innloggingssystem med for høyt sikkerhetsnivå, typisk BankID fremfor MinID.

### *Særlig om diskrimineringsvernet*

Likestillings- og diskrimineringsloven § 6 forbyr diskriminering på grunn av blant annet funksjonsnedsettelse, etnisitet og alder. Med diskriminering menes forskjellsbehandling som ikke er lovlig etter unntaksbestemmelsen i § 9.

Av unntaksbestemmelsen fremgår det at forskjellsbehandling er lovlig når den har et saklig formål, er nødvendig for å oppnå formålet (det finnes ikke andre og mindre

inngripende tiltak for å oppnå formålet) og ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den eller de som forskjellsbehandles, jf. § 9. Alle tre vilkårene må være oppfylt for at forskjellsbehandlingen kan anses å være i overensstemmelse med loven.

Det er klart at manglende digital tilgang til offentlige tjenester vil kunne utgjøre forskjellsbehandling i lovens forstand, hvis årsaken til at man ikke får digital tilgang via BankID har sin begrunnelse i for eksempel nedsatt funksjonsevne, etnisitet eller alder. Det kan være saklig å kreve innlogging med BankID dersom dette er begrunnet i for eksempel sikkerhetshensyn. Allikevel er det slik at dersom det eksisterer alternativer for innlogging, som for eksempel MinID, som kunne vært benyttet av personer som i dag ekskluderes fra BankID, vil forskjellsbehandlingen sannsynligvis ikke være nødvendig. Dette betyr at forskjellsbehandlingen heller ikke vil være lovlig.

#### *Avsluttende bemerkninger*

Når staten utvikler digitale tjenester, slik det gjør med digital gravferdsmelding, bør dette være en tjeneste som alle skal kunne benytte seg av, uten hensyn til etnisitet, funksjonsnedsettelse eller alder.

Vennlig hilsen

Rønnaug Retterås  
avdelingsdirektør

Warvin Rasheed Ringkjøb  
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent, og gyldig uten signatur.